

МИКЛОШ РОНАСЕГИ ЧЕТИРИ ХАЛБИ БИРА

Превод от унгарски: Живко Ангелов, 1983

chitanka.info

- Кажете защо пиете, след като се отвращавате?
- Пак ли започвате?
- Не съм сляп, виждам. Няколко пъти отпивате, мръщите се, стискате очи, като че ли гълтате лекарство. И шапката си спускате над очите. Неприятно ви е.
- Аа... за това ли мислите?
- Защо го правите?
- И без това няма да ми повярвате...
- Откъде знаете?
- Още никой не ми е повярвал.
- Кажете най-после защо си затваряте очите, като пиете?
- За да не види жена ми. Не обича, когато ходя в пивница.
- Къде е жена ви?
- В къщи.
- И ще ви види?
- Много лесно.
- Много лесно ме смятате за глупак. Знаете ли какво...
- Ето, виждате ли, че не ми вярвате.
- Вие тук си гълтате бирата, а жена ви от къщи всичко вижда. Кажете, каква е жена ви? Да не би да е ясновидка?
- Обикновена домакиня. Седи си пред телевизора. По това време винаги кисне пред телевизора.
- А вие тук си затваряте очите. Фантастично!
- Точно така. Фантастично. Такива работи не могат да се измислят. Такива работи или стават, или не стават.
- Аха!
- След като не вярвате, защо да ви разказвам? И без това си изпих вече бирата... може и да се сбогуваме...
- Чакайте. Ще поръчам още една бира. И разказвайте!

ПЪРВА ХАЛБА БИРА

Преди няколко месеца бях пълен с пари като някаква спестовна касичка. Професията ми не е нещо особено, но работя на такова място, където всичко има десеторна цена. Фотограф съм, специалист-фотолаборант, ценяха ме хората в Унгарския институт за марсиански изследвания. Откакто установените на Сатурн и Марс роботи ни изпращат изследователски материал в малки фотонни капсули, обработката на микрофилмите бе поверена само на мен. Няма метод, който да не съм усъвършенствувал, и няма малка снимка, която да не мога да увелича... Какво ще кажете, от едно такова квадратче, колкото половинката на нокътя на малкия ми пръст, мога да направя снимка, голяма колкото тавана на тази пивница. Не е малка работа. Чували ли сте нещо за финозърнестата структура на филмите? Нищо. Важното е, че ме ценяха и обичаха, още повече откакто големите асове на световната политика не могат да се поберат в кожата си — с капсулите ставаха какви ли не дивотии.

Те, разбирате ли, искаха да заграбят тези малки пратки. Капсулата на една фотонна ракета не е по-голяма от писалката ми. От олово. Накрая завършва с малко направляващо топче. Роботът я изстрелва направо към нашите направляващи лазерни лъчи, които я въвеждат в магнитната мрежа. Разбира се, ония дяволи също използват направляващи лазерни лъчи, но за нищо на света не можеха да улучат честотата на трептене. Капсулите пристигаха невредими при нас, но филмите често бяха изгорели.

Казвам ви, че носех в къщи купища пари, дори не знаехме какво да правим с тях. Нали който няма деца, винаги се чувствава беден, колкото и пари да има. Дълго време спестявахме. Ракетите продължаваха да витаят из космоса и аз носех пари. Но всичко напразно. Още не можем да се излекуваме. Да осиновим дете не смеехме. Виках на съпругата си, успокой се, миличка. До едно време всичко беше, както трябва, но по-късно отношенията ни се развалиха.

Постоянно се кара, неспокойна е... а така се обичахме и, доколкото си спомням, не бях ѝ изневерявал, откакто...

А, докъде бях стигнал? Аха, голямата политика. Не успяха и това си е. Не можеха нито да уловят, нито да отклонят капсулите. А строителството на огромните слънчеви пещи на Марс бе започнало. Дотогава роботите се занимаваха само с измерване на площите, фотографиране и вземане на проби. После тук инженерите съставиха плановете на огромните слънчеви пещи. Чертежите заснехме на микрофилми и с фотонни ракети ги изпратихме в програмното устройство на строителните автомати. Бе много отговорна и поверителна работа. Само аз извършвах експонирането. Старателно трябваше да се експонира и най-малкото число, и най-тънката линия, за да могат четящите устройства правилно да възприемат чертежите. Освен ръководството на института единствен аз знаех кода. За по-голяма сигурност всички чертежи бяха разделени на малки листчета, всяко от които имаше свой кол.

Няма да повярвате как се страхувахме от шпионаж. Когато в полунощ се връщах в къщи смъртно уморен, знаете ли какво ме чакаше? Ревове и упреци. Нито кино, нито театър и колата не ми трябваше, след като не ходехме никъде. Затова се застоявах в института повече, отколкото трябваше. Като че ли бях при някаква жена, която не ме пускаше да си отида. А многото извънредни пари откъде идват, я питах. Не можеше да ми отговори. Или може би ми плащат жените? Ех, господине, изглеждам ли ви на такъв?

Но кажете, когато ви омръзне?

Черпите ме с още една халба бира? Много сте мил. Благодаря ви. Въпреки че не съм пияница. Само при случай пия, нали така...

ВТОРА ХАЛБА БИРА

Стигнах дотам, че в тази бясна надпревара из един път ми дотегна. Не че не бяха ми издържали нервите. Напротив, имам железни нерви. Една сутрин се събуждам и нищо не виждам. Пред очите ми само бяло петно. Разтърквам ги, мигам, нищо не помага.

— Майчице — едва промълвявам, гласът ми се изгуби. — Какво ще стане сега с мен?

Бедната жена, наистина се изплаши. Разбира се, не престана да крещи, но този път бе от загриженост. Такива са жените, като започнат да дрънкат, не можеш ги спря. Слушах я известно време как ми натяква — тази работа ще те съсипе, тази вечно зелена и червена светлина, погледни се на какво приличаш! Изкресях, че ако можех да гледам, щях да се видя и по-добре да телефонира и да ме закара с колата при лекар.

Така и стана.

Отведе ме в болницата на института. Никога не съм бил болен, не познавах никого, седях и чаках, жена ми тихо подсмърчаше. После една сестра ме хвана за ръката и успокоявайки ме с кротък глас, ме въведе при професора. Може би сте чували за този известен неврохирург, който е и специалист по очни болести...

— Аха, вие ли сте този велик лаборант! — изрече гръмогласно професорът.

— Да, господин професоре и се страхувам, че работата ми...

— Хм! Работата ви... — дълго мълча. Настана такава тишина, че усещах как кръвта ми пулсира. Господи, какво бе станало с мен?

Професорът прегледа очите ми с всички възможни средства, мънкаше, после продума:

— Възпаление на ириса. Две-три седмици интензивна терапия. Само че тази болест не е възникнала от само себе си. Кажете, пиете ли?

— От време на време, професоре.

— Разбирам, като бъчва, значи. Имате ли главоболие?

— Нямам.

— Бройте през три.

Броих. Поиска да броя обратно през четири. След това внезапно ми заповяда да казвам напосоки числа, както ми дойдат в главата. Казах ги. Когато престанах, забелязах, че прилежно като ученик съм изброил кодовите числа.

От уплаха започнах да заеквам, но сестрата се обърна към мен и ми каза да мълча, защото професорът и без това вече е излязъл, и че сега ще отидем да прегледаме мозъка, защото е възможно...

— Възможно е само с мозъчна операция да възвърнем зрението ви.

Тогава млечнобялото петно потъмня напълно. Вървах като лунатик. Дочувах всички звуци отдалеч, като слепите.

— Но да прием, да прием. Стига сме я стискали само. Топлата бира не струва нищо. Наздраве!

Виждам, че и вие сте същият, когато става дума за очна болест, още малко и ще заплачете. И аз бях така, но после свикнах. В болницата са толкова безразлични, правят ти инжекция в окото, бършат те... Почистваха ги, като че ли беше лук, и то от гнилия, сякаш режеха главата ми с трион.

Хм! След няколко дена пристигна сестрата, погали ме по лицето. Като че ли ми се върна настроението, понечих и аз да я погаля, но как, с тази моя слепота погалих я не където трябва.

— Хей, вие като че ли не сте толкова болен — установи тя.

— Прощавайте — изкашлях се аз.

Неочаквано се наведе и бегло ме целуна по брадясалата ми муцуна.

— Не искайте извинение, на вас е позволено всичко! — прошепна.

Мълнии и гръмотевици... Обля ме горещина. Мислех си, че ще изчисти всичко от очите ми. Фантастично, а? Питам ви, какво бихте сторили на мое място след този пряк разговор? Прямият разговор предполага и някакви последици, но дотам не се стигна. Изплъзна се от ръцете ми и в този миг ме подхванаха други, сложиха ме на носилка и право на операционната.

ТРЕТА ХАЛБА БИРА

— Ах, ах, хубав човек сте. Още една халба? Е, приятелю... Позволете да ви наричам така! А-а, да! Трябва да ви разкажа как завърши операцията на мозъка, защото виждам, че коремът не ви дава спокойствие. Имаше там и стъргане, и пробиване, осветяване и бог знае какво още! И не ме упоиха. Не, не болеше! Мозъкът не боли. Глупаво щеше да бъде, ако и той болеше. Не е ли достатъчно, че навсякъде другаде чувствувате болка?!

След операцията обаче ме приспаха. Струва ми се, че спях дни наред. Когато се събудих, на края на леглото беше седнала моята добра сестричка. Една чудно красива кукличка. А от другата ми страна на бял стол седеше угрижена жена ми.

— Виждам — закрещях и прегърнах жена си. След това прегърнах и кукличката. В края на краищата в радостта си човек може да направи това.

Виждах, но само с едното око. Другото бе обвито в тъмна чернилка.

— Не се страхувайте и то ще се оправи — каза професорът, когото виждах за първи път... Бе нисък, с плешива глава. Очилата му застрашително проблясваха. — Няма да го закривате, няма да го превързвате, ще се опитвате да гледате така, както и с другото око.

— А работата ми?

— Лабораторната работа няма да ви вреди. Дори ще ви помогне — усмихваше се професорът и махна на сестрата да го последва. Аз само замигах с известно чувство за вина пред жена си.

— Но нали, но нали... — тюхкаше се тя съвсем безсмислено, след това измъкна една малка кутийка. — За теб го донесох. Знам, че отдавна мечтаеше за подобно нещо.

Сложи на ръката ми един чудесен, ужасно скъп часовник. Беше изключителен часовник с голямо рубиненочервено екранче. Дотогава бях виждал подобни експонати само по чужди списания, в нашите магазини не се продаваха.

— Мострен екземпляр. Но го продадох — обясняваше жена ми. — Изключително точен, противоударен, водонепропусклив и красив. Нали?

Беше хубав и скъп часовник, но за съжаление не можеше да говори. Иначе би ми пошушнал, че той ще бъде причина за моята гибел.

Но да прием, да прием, защото, ако така я стискаме тази бира, ще се стопли. Още повече, че топлата бира не струва и пукнат грош...

Наздраве! Няма по-прекрасно нещо от халба леденостудена бира. По-прекрасно от това могат да бъдат само две изстудени халби бира. Добре че настроение имам, а най-интересното идва сега. Стигнах дотам, че бях ослепял с едното око. На главата ми се виждаше четириъгълният шев на рана, точно такъв, както когато се пробват дините — отрязаното парче се поставя пак на мястото си. То се спои с останалите части на черепа, но косата ми опада, не се появи повече, може би защото професорът бе сложил допълнително платинов конец, като каза, да не съм очаквал да зарасне напълно. Аз и не очаквах. Когато ме пуснаха от болницата, се върнах в лабораторията. Посрещнаха ме с бурни овации. Чудеха се на часовника и на превързаната ми глава.

От часовника имах голяма нужда. Рубиненочервеното екранче в червената светлина на лабораторията изглеждаше почти като бяло и черните цифри се открояваха много добре.

Говореха колко съм им липсвал. Този, който ме замествал, бил някакъв глух тип. Така им объркал всичко, че се наложило горе да изключат строителните автомати.

Бях поласкан. Веднага започнах работа. Кажете, приятелю, какво му трябва на човек? Да го уважават! Може да е пълен с пари, но ако го пренебрегват, всичко е напразно! По-добре да има малко пари, но повече да го търсят. Аз вече съм само такъв. Наздраве!

Всичко вървеше като по вода. И е едното око правех такива прекрасни експозиции, каквито и с двете правех. Работата не ме изморяваше, просто бях любопитен кога ще се изчисти от окоето ми тази отвратителна тъмнина. Няколко пъти включвах лампата на копирмашината, известно време се пулех със сляпото око, дано най-после погледне. Не виждах нищо, но продължих да работя със здравето.

В къщи работите вървяха много зле. Жена ми като че ли чакаше да се пенсионирам и тогава безгрижно да си живеем и си свиркаме. Само че, да си призная, приятелчето ми, аз дяволски обичах работата си. Без нея въобще не можех да си свиркам. Особено ако в перспектива ти се открива и едно допълнително свирукане.

Седмици наред не показвах главата си навън. Работех непрестанно. Сестрата редовно ме инспектираше. Телефонираше ми един-два пъти. Е, разбирахме се от половин дума, когато ни оставаше половин час, няма да си играем на шикалки я.

Нали ви разказвам, чакайте само да стигна до края.

Случи се, че отидох на превръзка, а нито професорът, нито кукличката бяха там. Младият лекар, след като видя раната, сви многозначително рамене и една дъртофеля ми зави главата с марля.

— В отпуск ли е професорът? — попитах, а всъщност не той ме интересуваше.

— Да, в отпуск е... — потвърди лекарчето.

— Да не е болен?

— По-лошо, приятелю. Арестуван е заедно с асистента и четирима помощник-лекари. Вие бяхте последният му пациент. Радвайте се. Голям хирург е старецът. Гениален хирург.

— Не мога само да проумея защо такива стават шпиони? Малко ли получава? — намеси се старата сестра.

Новината ме блъсна в гърдите. И шпио... Вече ви казах, че големите асове на световната политика не се побираха в кожата си. Искаха да объркат пътя на капсулите, искаха да унищожат строителството на слънчевите пещи на Марс. Целият институт беше на крак. Повярвай ми, за бога, не смеехме да кихнем да не би шпионите да подушат нещо.

Сетих се за прегледа, когато ме караха да казвам напосоки числа. Без да разбере, бях избъбрил кодовите наименования. Боже господи! А обвиняваха заместника ми за смущенията в автоматите.

Но мълчах. Страхливо животно е човекът, повярвай ми. На никого не казах, вършех си работата както трябва, а сестричката не потърсих повече. Какво можеше да узнае? Не! Това не беше любов, за жена си аз бях готов и в ада да ида, но една-две целувки и някакво си обещание не те задължават с нищо.

Не говорете така, жените дори и не подозират колко сме предани.

Докъде бях стигнал? А да, там, където бяха арестували професора. Скоро се изясни, че е бил друг вид заговор. Искаха да принудят ръководството на института да им продаде плановете на слънчевите пещи. Разбира се, ако и те построяха като нашите пещи, тогава титан-алуминият, който щяхме да топим, нямаше да има същата цена.

Не успяха. Много правилно, мислех си, и прилежно продължих да работя. Имах много работа. Не един път оставах до късна вечер, тъй като от предпазливост плановете с чертежите бяха направени на още по-малки отрязъци. Всеки ден изменяха реда на предаването. И все пак крахът настъпи! На уравниените места на Марс започна строителството на противниковите пещи.

Ръководството се събра. Трябваше да се ускори строежът. Като луди денем и нощем работеха инженери, конструктори, чертожници и капсулите хвърчаха. Странно, сега никой не им пречеше.

Заедно с нашата втора пещ се изгради и тяхната. Не я държаха в тайна. Световната преса публикува снимката ѝ. Беше пълно копие на нашата, която толкова старателно укривахме.

Тогава започна продухването на завода със слънчевите пещи. И то не струваше повече от пукнат грош. Ония също продухаха. Пак форсирахме. Изпратихме горе една камара нови автомати, като мислехме, че повече работи ще строят по-бързо. Измениха основните плановете. Пазеха се в пълна тайна. Измененията направи главният инженер, до него стояха директорът и двама от тайните. Работили са само четиримата. Собственоръчно донесоха в лабораторията нарязаните чертежи. През цялото време, докато работех, стояха зад гърба ми, след това пак собственоръчно сложиха микрофилмите в капсулите и лично ги отнесоха в ракетната база.

И все пак! Заедно с изграждането на нашата трета слънчева пещ се появи и тяхната — с всички основни изменения!

Само като си помисля и устата ми пресъхва!

ЧЕТВЪРТА ХАЛБА БИРА

Не затова го казах, приятелю! Опазил ме бог! Ама, хе-хе, май наистина е празна вече тази халба. Но следващата аз, аз ще платя!

Е, да прием, да не я стискаме само, защото ще се стопли.

Ама че скандал стана тогава! Големите шефове се дърпаха за косите, радиоколата виеше час по час. Закараха и мен в милицията. От игла до конец ме разпитваха за работата ми, дори смениха превръзката на главата, съмнявайки се да не би да не съм опериран и да не би да крия под нея микрофилмите. Естествено, скоро ме пуснаха, но по-добре да не бяха ме пускали. Жена ми ме посрещна с толкова упреци, че действително предпочитах бесилото. На другия ден в института отидох изнервен. Настроението и там също беше под нулата. Хвърляхме си остри погледи, всеки се съмняваше и затова всеки бе засегнат.

Току-що бях подготвил лабораторията, когато пристигнаха началниците, един капитан от милицията и още няколко сътрудници. Донесоха новите планови чертежи, разбира се, вече нарязани, а аз да заповядвам да копирам, а те ще гледат. Гледайте, си виках, ако искате и гърба ми гледайте!

Когато работя, наистина нищо не ме интересува. Направих микрофилмите може би по-старателно от друг път. Благодариха и ги взеха. Междувременно заснеха всичко. Дори и как предавам готовата касета на шефа. Заснеха и празния сушилен шкаф и какво ли не още.

Това е за проба, казаха, и споменаха за някаква кула. Малките фотонни ракети излетяха и доставиха капсулите с микрофилмовите заповеди, на строителните автомати.

А ние чакахме. Дума не си продумвахме. И както става в подобни случаи — когато във въздуха се носи някаква мръсотия — и навън небето се заоблачи. Приближаваше се вихрушка.

След обяд се появи директорът. Търчеше из коридора червен като рак.

— Готово! Край! — ревеше. — Можете да си вървите в къщи! И аз отивам по дяволите!

Започнахме да строим нашата кула. Добре, но и в другия лагер започнаха да строят също такава! Фантастично, нали? От изненада не можехме да преглътнем, нито да изплюем. Всъщност от тази кула нямаше нужда. Тя бе построена само за проба. Но явно, онези си мислеха, че щом като копират целия завод за слънчеви пещи, защо да не откраднат и плана на кулата.

Но как са успели да го откраднат? Как, за Бога, са успели да го сторят? Цял следобед това бе темата, върху която разисквахме, докато навън дяволски се заоблачи. От часове насам прииждаше голяма вихрушка. Всички се хванаха за главата и институтът бързо опустя. И аз щях да замина, но телефонът иззвъня, И какво мислите, кой се обади? Познахте! Моята златна малка медицинска сестричка!

— На послушния болен всичко е позволено — изрече вместо поздрав.

— Тръгвам! Ще хвъркна! — изкрещях внезапно в радостта си.

— Дори не знаете къде съм!

— Казвай бързо! Свободен съм цяла вечер.

Каза си адреса. Не живееше далеч, а аз полетях. Докато се пъхнем в леглото, навън вече трещяха светкавиците.

Какво казвате? По-подробно? Ако много настоявате, мога да ви кажа, но повярвайте ми, нямаше нищо фантастично. Хем, беше мила, приятна малка женичка. Е, разбира се, имаше божествено тяло... Всякакви фокуси? Но, моля ви, това вече е лична работа на всеки. Бързахме, не си играхме много на шикалки, дори лампата не бяхме угасили, и на осветление... и, разбира се, беше гола, хайде, хайде...

Чакайте да изпием този остатък, защото, ако само го стискаме, впрочем знаете... След това ще ви кажа най-интересното. Ха-ха, ще ви го кажа с две думи, но ще видите, че е фантастично! Какво, секс ли? Слушайте хубаво! Едва бяхме успели да си поемем дъх, когато отвън се позвъни, но така звънеше, толкова силно дрънчеше, че здравето ми око започна да блести. Малката си облече халата и изтича да отвори вратата. И какво мислите, кой стоеше пред кея?

— Кажете най-после, стяга сте се хилили!

— Помислете!

— Ама че виц. След толкова бира. Може би мъжът й?

— Моята жена беше, приятел. И след нея цял отбор милиционери.

— Господи!

— Да, да. А аз седях като паметник в адамов костюм. Е, добре! Ще ви издам най-последно. Този проклет професор ме бе оперирал напразно. Монтирал в черепа ми миниатюрен телевизионен предавател. Монтирал го точно там, където зрителният нерв превръща дразненето в картина за мозъка. Очите ми бяха камерата, а платиновият конец в черепа — антена. Е, какво ще кажете?

— Фантастично!

— Аз не съм виждал с това око, но то си е функционирало. И всички планови чертежи, които съм виждал, са се излъчвали. А в съседната сграда с помощта на специален екран и на една свършена фотокамера просто са крадели целия фотоматериал. Никой не е знаел за това. Аз също. И ако в онзи вихрен следобед бях си отишъл в къщи, може би и до днес щях да излъчвам моите самостоятелни малки програми. И какво ли не прави господ? Жена ми седяла в къщи пред цветния телевизор, когато се извил вихърът. Тъкмо искала да изключи апарата, внезапно се появила картина от друго предаване. По време на вихър стават такива работи. И за свое най-голямо изумление видяла едно голо момиче, което камерата твърде безцеремонно показвала. Една ръка прегърнала през врата момичето... А на ръката — един рубиненочервен часовник.

Това бе моята гибел! Не познавате жена ми. Още същата минута се разпоредила. Също като някой пълководец! Телефон на познати, телефон в милицията. „В цялата страна съществува само един такъв часовник и той е на ръката на мъжа ми!“ Повече не е трябвало на агентите. Телефонирали в института. Естествено, не съм бил там. Тогава къде? И дойдоха техническите части, засекли излъчвателя на трептенията. Малката медицинска сестра отведоха като престъпник. И тя била член на бандата. Бедничката. Защо трябваше да ме въвлече още повече в тази беда.

— И?

— Какво и? Оттогава си затварям очите, когато пия. За да не види жена ми.

— Аха!

— Виждам, че не ми вярвате. Благодаря за бирите.

— Без обиди, моля, без обиди! Не съм толкова пиян, да не ви вярвам! Разбирате ли? Всичко ви вярвам! Дори и това, което не е било... И него също!

— Благодаря.

— И за Унгарския институт за марсиански изследвания вярвам, и за слънчевите пеци, и за фо... фото... фотонкапсулинките също. И аз съжалявам! А пък нали... Знам туй, което знам...

— Поздравявам вя!

— Само не ме поздравявайте. Е, чувате ли, заради моите четири бири ви вярвам на всичко! Нали така! Само... Едно нещо не разбирам!

— Само едно нещо? Щастлив човек.

— Не разбирам, та ако повярвам на всичко това, тогава... къде е фантастичното? А?

— Браво! Чакай да сваля шапка пред тази мъдрост... Хей, защо пребледняхте така? Да не ви прилоша?

— Не, не! Нищо... Само този тел, дето стърчи от главата ви!... Поне да бяхте го сресали!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.